

Retouradres: Stadhuis, Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 20 mei 2015
Contactpersoon Herman Wals
Doorkiesnummer 023-5113957
E-mail walsh@haarlem.nl
Onderwerp stand van zaken B&O-contracten

Geachte raadsleden,

Vorig jaar hebt u zich een aantal keren kunnen buigen over de nieuwe beheer & onderhoudscontracten voor de openbare ruimte. Zo werd op 25 september een raadsmarkt aan dit thema gewijd en sprak de raad zich op 30 oktober uit over de nota *Uitwerking beheer- en onderhoudscontracten* (nr. 2014/266824). Het college heeft bij die gelegenheid toegezegd u periodiek te rapporteren over de stand van zaken. Met deze brief informeer ik u over de voortgang van de B&O-contracten voor de openbare ruimte, met in de bijlage een nadere toelichting op de achtergronden van het werken in regie.

Op 19 december 2014 zijn de contracten voor het dagelijks beheer en onderhoud van de openbare ruimte ondertekend. Inmiddels zijn we een aantal maanden bezig met de nieuwe samenwerking. We zien dat onze partners in het beheer van de openbare ruimte hun nieuwe rol serieus nemen, maar ook dat zaken soms nog beter gestroomlijnd kunnen worden hetgeen in een transitieperiode begrijpelijk is.

Transitieperiode

In de transitieperiode, die verschilt per domein, krijgen de contractpartners de tijd om zich de nieuwe taken eigen te maken. Bij Spaarnelanden zijn dat bijvoorbeeld bomen, spelen, coördinatie en een deel van het groot onderhoud bij de elementenverhardingen. Maar niet alleen Spaarnelanden, ook de marktpartijen moeten nog in hun rol groeien en zich inwerken in het voor hen nieuwe areaal.

Met Spaarnelanden vindt intensief overleg plaats over de transitiemaatregelen die nodig zijn om de verschuivingen tussen domeinen en om de veranderde werkwijze zo goed mogelijk te laten verlopen.

Ook voor de gemeente valt in de transitieperiode nog het nodige te doen. De samenwerking met marktpartijen, het krijgen en geven van vertrouwen en het

Haarlem

2

minder ad hoc zelf in kunnen grijpen vergt een andere houding. Ook is de nieuwe werkwijze nog niet bij iedereen binnen en buiten de gemeentelijke organisatie even goed bekend.

Mede daarom wordt de komende tijd aan de wijkraden extra informatie gegeven over het werken in regie. Binnen de gemeente wordt met alle relevante afdelingen de werkwijze rond processen in de openbare ruimte nog eens goed doorgenomen. Te denken valt aan meldingen, evenementen, kapaanvragen en kabels & leidingen.

Regierol

Onze marktpartners werken nu aan een kwaliteitsborgingsplan voor de volledige contractperiode om het vervolgens aan de gemeente voor te leggen. Dit plan beschrijft het kwaliteitssysteem van de onderhoudspartner, met onder andere de processen om de resultaten, de borging en de verbeteringen vast te leggen. Daarnaast leveren de bedrijven een operationeel jaarplan voor de uitvoering van de werkzaamheden, inclusief een planning. De gemeente schrijft niet meer tot in detail de onderhoudsmaatregelen voor, maar geeft op beeldkwaliteit aan wat voor resultaat er buiten moet worden gerealiseerd en geeft proceseisen mee zoals duurzaamheid en het vermijden van hinder tijdens de uitvoering. Controle daarop vindt plaats door middel van rapportages over de voortgang en de afwijkingen en door toetsing.

Het toetsen of de uitvoering van het contract aan de gestelde eisen voldoet is uitbesteed aan de combinatie van de bureaus PHBM en PPES. Inmiddels zijn zij gestart met sessies om per contract de risico's én de te nemen beheersmaatregelen te verwerken in een risicodossier. De eerste bevindingen verwacht ik in mijn eerstvolgende rapportage aan u te kunnen melden. Gedurende de transitieperiode hebben negatieve bevindingen voornamelijk tot doel om verbeteringen in gang te zetten. Na de transitieperiode kunnen negatieve bevindingen tot sancties leiden.

Tot slot

De bewoners van Haarlem zouden weinig tot niets moeten merken van de nieuwe contracten voor beheer en onderhoud. Voor meldingen kunnen zij immers nog steeds terecht bij het frontoffice van de gemeente. Wat wel een rol zal spelen bij de beleving van bewoners is dat de raad met de nota *Herziening kwaliteitsambitie openbare ruimte* (nr. 2014/340726) een lager onderhoudsniveau vastgesteld heeft. Dit kwaliteitsniveau én het op basis daarvan berekende taakstellende budget zijn als kader aan de contracten meegegeven. Hetzelfde geldt voor de bezuinigingen op parkeren, straatreiniging en straatmeubilair.

Bij de toepassing van een geïntegreerde contractvorm voor het dagelijks onderhoud loopt Haarlem landelijk gezien voorop. Dat wil zeggen: bij de gemeenten, want Rijkswaterstaat, een aantal provincies en waterschappen heeft hiermee al eerder ervaring opgedaan. Mede door publicaties in Cobouw en Binnenlands Bestuur heeft de nieuwe opzet de nodige aandacht getrokken. Geïnteresseerde gemeenten zijn uitgenodigd om in juni op een zogeheten expertisetafel geïnformeerd te worden

Haarlem

3

over de Haarlemse aanpak van het op de markt zetten van beheer en onderhoudscontracten.

Samenvattend concludeer ik dat we goed op streek zijn met de nieuwe manier van werken in het beheer en onderhoud van onze stad en met de beoogde resultaten uit de raadsnota. De verbeterpunten hebben onze aandacht en incidenten, die kunnen voorkomen in het dynamisch werkveld van dagelijkse beheer en onderhoud, zullen blijvende aandacht vragen van de gemeente en van de onderhoudspartners.

Eind van dit jaar informeer ik u over het verdere verloop van het werken in regie bij het dagelijks beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Dan verwacht ik u ook meer te kunnen vertellen over de aanpak van de POW- en de ontwikkelingsprojecten.

Met vriendelijke groet,

drs. Cora-Yfke Sikkema

Bijlage. Werken in regie

Contracten

Het beoogde resultaat van de nieuwe manier van contracteren was volgens de raadsnota *Uitwerking beheer- en onderhoudscontracten*:

Een bundeling van werkzaamheden in de openbare ruimte die (1) leidt tot een verschuiving van taken naar Spaarnelanden en marktpartners, (2) de gemeente in staat stelt haar regierol op te pakken, (3) er voor zorgt dat door middel van aanbesteding een optimale balans van prestaties, prijs en kwaliteit bereikt wordt, (4) Spaarnelanden een solide basis biedt voor de continuïteit en versterking van het bedrijf en waarin (5) de gevolgen van de bezuinigingstaakstelling uit de Kadernota [2014] verwerkt zijn.

De looptijd van deze contracten is vier jaar, met de mogelijkheid tot verlenging bij goed presteren van de contractpartner. De verdeling van de domeinen over Spaarnelanden en de marktpartijen is daarbij als volgt:

	domein	contractpartner
1.a	verhardingen (elementen + straatmeubilair)	Spaarnelanden
1.b	verhardingen (asfalt +markeringen)	BAM
2	parkeren	Spaarnelanden
3.a	openbare verlichting	Volker Infra
3.b	verkeersregelinstallaties	Vialis
4	afval & reiniging	Spaarnelanden
5.a	civiele kunstwerken & oevers	Volker Infra
5.b	idem beweegbare bruggen	Strukton
6	groen & spelen	Spaarnelanden
7	riolering & grondwater	BAM
8	coördinatie piket & meldingen	Spaarnelanden

We onderscheiden weliswaar acht domeinen, maar zoals in de raadsnota gemeld zijn de domeinen verhardingen, openbare verlichting & VRI's en civiele kunstwerken & oevers bij de contractvorming in twee delen gesplitst omdat het om specialismen gaat. Spaarnelanden krijgt vijf contracten onder zijn hoede, de BAM en Volker Infra ieder twee en Strukton en Vialis ieder één. Daarnaast is er met Spaarnelanden een overeenkomst gesloten voor het wagenparkbeheer van de gemeente.

Door het terugbrengen van het aantal contracten voor dagelijks beheer en onderhoud van rond de 75 tot elf is de afstemming tussen werkzaamheden vergemakkelijkt. Wat daar ook aan bijdraagt is de keuze voor de gevel tot gevel benadering, waarbij Spaarnelanden als uitvoerende partner optreedt. Bovendien is aan alle contractpartijen een coördinatieverplichting opgelegd.

Haarlem

5

In de contracten zijn weliswaar de visie op samenwerking, de processen, de resultaten en het taakstellend budget vastgelegd, maar ze zijn niet in beton gegoten. Dat wil zeggen dat aanpassingen gedurende de looptijd aangebracht kunnen worden via een VTW oftewel Voorstel tot Wijziging. Er zijn drie omstandigheden voorzien waarin een VTW van toepassing is:

- Areaalwijziging (door toevoeging van bijvoorbeeld het project 023 moet de contractpartner extra onderhoud uit gaan voeren).
- Budgetwijziging (in het geval de raad besluit om het onderhoudsniveau te verhogen of te verlagen).
- Beleidswijziging (met als voorbeeld het besluit om onkruid niet meer met glyfosaat te bestrijden).

Organisatie

De belangrijkste aanleiding om de contracten voor de openbare ruimte op een nieuwe leest te schoeien was ingegeven door de vorming van de hoofdafdeling Gebiedsontwikkeling en Beheer in 2013. Vanuit de visie om het gemeentelijk apparaat als regieorganisatie vorm te geven is de formatie toen drastisch ingekrompen. De consequentie daarvan was dat niet alleen het onderhoud, maar ook het grootste deel van de beheertaken uitbesteed moest worden.

De nieuwe organisatie is vanuit de bestaande bezetting gevuld. Extra aandacht is en wordt daarbij besteed aan de omslag van een traditionele beheerorganisatie naar een hoogwaardige regieorganisatie. Daarbij verschuift het accent van het zelf uitvoering geven aan een veelheid van taken naar ervoor zorgen dat de contractpartner ze op een adequate manier uitvoert.

Mede om dat te bereiken is binnen GOB een *taskforce* in het leven geroepen die de betrokken medewerkers begeleidt en een trainings- en scholingsprogramma voor ze ontwikkelt. Ook heeft de taskforce op strategisch niveau overleg met de contractpartners.

Per contract is er een driehoek gevormd die bestaat uit een domeinmanager oftewel contractmanager, een technisch adviseur en een domeinbeheerder. De domeinmanager geeft sturing aan het procesgedeelte van het contract, inclusief eventuele aanpassing van de kaders, de domeinbeheerder aan de operationele uitvoering. De technisch adviseur brengt inhoudelijke kennis in. Voor ieder van de acht domeinen bestaat een dergelijke driehoek.

Spaarnelanden

Het college heeft voor de van gevel tot gevel filosofie gekozen. Daarin zijn bij Spaarnelanden de domeinen belegd die nodig zijn voor het schoon, heel en veilig houden van de bovengrondse openbare ruimte: afval & reiniging, (elementen) verhardingen, groen & spelen en parkeren. De verwachting is dat de bundeling van deze domeinen op termijn leidt tot een integrale verantwoordelijkheid voor het dagelijks beheer en onderhoud. Deze integrale uitvoering zal ten goede komen aan

Haarlem

6

de stad. De kennis van Haarlem en haar openbare ruimte strekt daarbij tot voordeel van Spaarnelanden.

Om de dienstverlening aan burgers en aan nood- en hulpdiensten te verbeteren is er ook voor gekozen het domein piket plus coördinatie van (urgente en meervoudige) meldingen bij Spaarnelanden te beleggen. Daardoor wordt bij incidenten en calamiteiten de uniformiteit bij het veiligstellen gewaarborgd.

Voor Spaarnelanden is een soortgelijke ‘inbestedingsprocedure’ gehanteerd als voor de marktpartijen. Aan Spaarnelanden is gevraagd om, als onderdeel van deze procedure een visie op de nieuwe taken te maken. Afwijkingen van de met Spaarnelanden afgesloten convenanten zijn in een zogeheten *allonge* op de domeindienstverleningsovereenkomsten (DDO's) vastgelegd. Dit bijvoorbeeld om mogelijk te maken dat het domein riolering & grondwater geheel op de markt gezet kon worden.